І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 128. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 6-го ЛИПНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, JULY 6, 1957 No. 128. VOL. LXIV.

РОКОВИНИ ЧЕТВЕРТОГО ЛИПНЯ ПІД ЗНАКОМ НОВИХ ПОДІЙ У СВІТІ

Вашингтон. — Роковини проголошення американської Декляраціі Незалежности 4-го липня 181 рік тому проходили в столиці під знаком сенсаційних повідомлень про нову велику чистку в Кремлі. Одержавши цю вістку, в американських урядових колах не могли скрити свого задоволення, хоч офіційно відмовлялися від будь-яких коментарів на ці теми. Президентові Айзенгаверові передано цю вістку з державного департаменту саме тоді, як він проводив нарадами Крайової Ради Безпеки, але подробиці нових подій в Кремлі передавано йому з державного департаменту та з Крайової Розвідчої Аґенції впродовж цілого дня. Єдиний коментар, який висловлено негайно після одержання вістки, була заява пресового представника державного департаменту, Линколна Ґвайта, який ствердив: „Вже віддавна було відомо, що совєтська система працює під натиском і в напруженні. Однобічні і наглі усунення, без публічного обговорення справи, є також характеристичні для тієї системи... Серйозний характер розбіжности поглядів (в ділянках організації уряду, сільського господарства, важкої індустрії, сателітських країн і т. п.) підкреслені кількістю і важливістю усунених чи пересунених осіб. Очевидно, що ми уважно слідкуємо за цим розвитком..." Події в Москві, подані в американській пресі на перших сторінках під великими наголовками, зайняли у відповідній мірі і публічну увагу, хоч американський загал такими справами не багато турбується та відзначав своє найбільше національне свято вільним від праці днем і традиційними прогулянками і виїздами з великих міст. Хоч довгий „кінець тижня" ще триває, проте вже тепер спостерігається, що кількість автомобільних жертв на дорогах не буде така велика, як її передбачувано. Тим часом у ряді міст відбулися в парках та під пам'ятниками зібрання людей, з промовами, мистецькими програмами і парадами. В промовах підкреслювано, що ці великі вольності, які здобула Америка здійсненням своєї Декляраціі Незалежности, можуть бути втрачені, якщо не було б постійної готовости обороняти їх всіми своїми силами і засобами дома і закордоном.

Айзенгавер проти запропонованого Расселем референдуму

Вашингтон. — Президент Айзенгавер заявив на пресовій конференції 3-го липня, що він відкидає проєкт сенатора Ричарда Б. Рассела, щоб справу закону про охорону громадянських прав вирішував всенародній референдум. Та одночасно Президент сказав, що внаслідок гострої опозиції Півдня проти законопроєкту про охорону громадянських прав він трохи інакше дивиться на урядовий законопроєкт. Айзенгавер заявив, що він радо вислухає думку південних членів Конґресу в цій справі. В тому самому часі провідник південної опозиції сенатор Рассел нараджувався в будинку Конґресу над дальшою тактикою в поборюванні урядового законопроєкту. На початку цих нарад панувала думка, щоб не звертатися до Президента, бо це могли б уважати за знак слабости. Та коли на цю нараду прийшла вістка про заяву Президента, сенатор Рассел заявив: „Якщо Президент бажає говорити з нами в цій справі, то його бажання є для нас наказом, подібно як це було б із бажанням кожного президента ЗДА".

Пожертви на виборчу кампанію мали б бути звільнені від опадаткування

Вашинґтон. — Сенатська Комісія Правил більшістю 7-ох до 2-ох голосів прийняла законопроєкт, який дозволяє складати більші пожертви на виборчу кампанію, бо дотеперішній закон не відповідає дійсності, і тому його мусіли часто порушувати. І так кандидати на сенаторів зможуть видавати на виборчу кампанію по 50,000 долярів —(досі по 25,000), а кандидати на конґресменів по 12,500 долярів (досі по 5,000). Та і ці збільшені видатки на аґітацію не будуть згідні з дійсністю, бо в останніх виборах видано на аґітацію в користь Президента, віце-президента і всіх членів Конґресу коло 30,000,000 долярів. В законопроєкті є дуже важливий пункт, який говорить про те, що пожертви на виборчу аґітацію можна буде звільняти від оподаткування. Буде збільшене число комітететів, які будуть уповноважені до збірки фондів на виборчий фонд. Але ті всі комітети —мусітимуть звітувати про стан своїх фондів, а кандидат мусітиме опублікувати список своїх комітетів.

В АМЕРИЦІ

● **Демократичний конґресмен** Генрі С. Ройсс зажадав вияснення одної позиції в бюджеті державного департаменту про 223.49 долярів, витрачених „на горілку". Пресовий урядовець цього департаменту вияснив, що за ці гроші купується горілку і лікери на прийняття, які влаштовує державний секретар Джан Фостер Доллес для закордонних гостей.

● **На день 1-го липня ц. р.** Мехіко мало 31,426,190 мешканців. Одна сьома частина з цього числа, себто 4,460,413 осіб живе в столичному дистрикті.

● **20 років тому** згинула над Тихим океаном найславніша американська летунка Амелія Едгардт Путнам, перша жінка, що перелетіла Атлантик, Тихий океан і облетіла довкола ЗДА. Вона зникла без сліду над Тихим океаном, пробуючи, як перша жінка, облетіти довкола землі. Останнє повідомлення від неї прийшло 5-го липня 1937 р.

● **Ернест Ґрей** з Берклі, Каліфорнія, знайшла в своєму домі дійсний скарб Алладина — 49,000 долярів. Ці гроші належали попередній власниці дому, Френсіс Метью, яка померла в 1956 році. Цікава деталь: в 1953 році Френсіс Метью заарештували, коли хотіла вийти з крамниці, не заплативши за фунт масла. Свій маєток вона записала на добродійну інституцію, і пані Ґрей передала туди знайдений скарб.

● **У Сан Антоніо** згинув чорно-білий американський журавель, якого зловили були для самітної самиці, що знаходиться в місцевому зоопарку. Ловили його впродовж трьох годин, і він згинув внаслідок гарячі. Чорно - білих американських журавлів є у всьому світі тільки 28, і вони перебувають під державною охороною.

● **У місті Ґаранґунс**, в провінції Пернамбуко у Бразилії, явився у єпископа Франсіска Експедіто Лонеза суспендований священик і прострелив йому груди. Єпископ помер.

● **Комісар нюйоркської поліції** повідомляє, що в перших шістьох місяцях цього року число автомобільних катастроф збільшилося на 11 відсотків в порівнянні з тим самим часом попереднього року. Число вбитих осіб зменшилося на 3 відсотки, а число поранених збільшилося на 15 відсотків.

● **Бюро погоди в Маямі** на Флориді повідомляє, що найближчий гураґан імовірно виникне в Мехіканській затоці і вдарить на Мехіко, а не на південні стейти ЗДА. Це саме бюро погоди передбачило з великою докладністю гураґан Одрі, але люди не слухали його порад, і тому число жертв, спричинених гураґаном, досягло 500.

ВІДГОМІН У СВІТІ НА ЧИСТКУ В КРЕМЛІ

Лондон. — Вся світова преса заповнена не тільки вістками, але й коментарями та здогадами на останню велику чистку в Кремлі, в результаті якої такі старі большевики, як Молотов, Маленков і Каґанович були усунені з важливих постів в партії і уряді. Загально вважається, що чистка є перемогою Хрущова та консолідацією його становища, як диктатора Совєтського Союзу, як теж скріплення його політики „відлиги" у внутрішніх міжнародних справах. Між головними справами цієї політики „відлиги" у внутрішніх відносинах та „співіснування" в закордонній політиці, яку проводить Хрущов, між іншим називається: припинення того внутрішнього терору, який існував за часів Сталіна; „мирне співіснування" з країнами інших політичних систем; „дружба між народами", себто поліпшення і полегшення відносин із сателітними країнами; поширення прав та більша автономія поодиноких совєтських національних республік; децентралізація господарства і привернення приватної, а радше льокальної ініціятиви. Все ж таки в столицях поодиноких країн практикується велику здержливість в коментуванні останніх подій. Представник англійського уряду висловив сумнів, чи остання чистка означатиме будь-які радикальні зміни в совєтській внутрішній і закордонній політиці. В Парижі звертають увагу на заломання „колективного керівництва", себто колективної диктатури кількох осіб, встановленої після смерти Сталіна і усунення Маленкова з посту прем'єра. В Бонні, столиці Західньої Німеччини, виявляють збільшені надії на можливість об'єднання Німеччини та підкреслюють, що теперішні комуністичні диктатори Східньої Німеччини були протеґованими „вичищеного" тепер Молотова. Деякі надії на можливість поліпшення міжнародних відносин у зв'язку з новою чисткою в Кремлі висловлюється і в Римі, столиці Італії. Тим часом більшість комуністичних партій по цей бік залізної заслони, зокрема французькі, італійські та інші комуністи, поспішили висловити свою солідарність з чисткою в Кремлі.

Члени Конґресу проти видання Москві відомостей про „чисту" бомбу

Вашинґтон. — Члени Конґресу різно зареаґували на заяву президента Айзенгавера, щоб ця країна могла дати Москві відомості про те, як продукується „чисту" бомбу, це значить таку водневу зброю, яка видає дуже мало радіяції, або і зовсім її не має. Провідник республіканської меншости в Сенаті сенатор Вільям Ф. Новленд заявив, що сумнівається в тому, чи Конґрес погодиться на те, щоб видати ці інформації урядові СССР. Демократичний сенатор Майк Менсфілд сказав: „Я був би дуже обережний, коли б прийшлося видавати цю таємницю". Президент заявив був на пресовій конференції 3-го липня, що деякі науковці піддають думку, щоб тайну продукції „чистої" бомби видати СССР та іншим урядам, щоб і вони могли продукувати бомби, без шкідливої для цивільного населення радіяції. Член Спільної Конґресової Комісії Атомової Енерґії конґресмен Чет Голіфілд сказав, що для видання інформацій чужій країні треба окремого закону. Але республіканський сенатор Б. Б. Гікенлупер, який є членом Комісії Атомової Енерґії, заявив, що він міг би підтримувати суґестію президента Айзенгавера.

Гомфрі пропонує розв'язку 900,000 арабських втікачів

Вашинґтон. — Сенатор Гюберт Г. Гомфрі у своєму звіті про поїздку на Середній Схід в квітні і травні цього року пропонує на Сенатській Комісії Закордонних Справ, щоб вкінці розв'язати справу 900,000 арабських втікачів, бо ця проблема існує вже 10 років після закінчення арабсько-ізраїльської війни і є плямою „на сумлінні людства". Сенатор Гомфрі пропонує зорганізувати окрему комісію при Об'єднаних Націях, ціллю якої було б знайти засоби для ліквідації справи арабських втікачів із Палестини. Гомфрі думає, що велика частина тих втікачів знайти може приміщення в арабських країнах, але і держава Ізраїлю повинна погодитися на те, щоб прийняти деяку частину арабських втікачів. Гомфрі покликується на примирливу заяву єгипетського президента Нассера в справі затоки Акаби і Суезького каналу, і додає від себе, що розв'язка справи втікачів причинилася б до зменшення напруження на Середньому Сході.

Демократи за спровадження 150,000 нових іміґрантів

Вашинґтон. — Демократичні члени Конґресу прийшли до основного компромісового порозуміння в справі лібералізації іміґраційного закону. Це порозуміння проявляється в тому, що всі зацікавлені справою іміґрації демократичні члени Конґресу обіцяли підтримувати законопроєкт сенатора Джана Ф. Кеннеді, внесений 27-го червня до Конґресу. За тим законопроєктом заявився провідник демократичної більшости в Сенаті сенатор Линдон Б. Джансон. Гадають, що законопроєкт сенатора Кеннеді буде підтримувати і демократичний конґресмен Френсіс Е. Волтер, голова комісії для для справ іміґрації в Палаті Репрезентантів. Згідно з законопроєктом Кеннеді до ЗДА нових іміґрантів і втікачів мало б прибути до 150,000 Цей законопроєкт містить в собі деякі пункти з законопроєкту президента Айзенгавера, але він не узглядніює тих пунктів з урядового законопроєкту, в яких пропонується основні зміни в закон МекКаррана-Волтера. Демократи сподіваються, що їх підтримають республіканці, і ще на цій сесії можна буде ухвалити законопроєкт сенатора Кеннеді без публічного переслухання в Комісіях.

Щеплення проти інфлюенци коштуватиме 1.50 доляра

Ню Йорк. — Уряд Публічного Здоров'я повідомляє, що шість фармацевтичних фірм продукують вакцину проти азійської інфлюенци, і в жовтні цього року буде тієї вакцини стільки, що всі зможуть нащепитися. Одно щеплення буде забезпечувати проти недуги. В деяких випадках треба буде більше щеплень. Одна доза вакцини має коштувати від $1.20 до 1.50. Ця вакцина буде забезпечувати проти віруса „А" і „А Ґ". Досі ще не є вирішене, чи вона буде імунізувати і проти віруса типу „В". Крайовий Інститут Здоров'я має незабаром вирішити, чи всі 6 фармацевтичні фірми продукуватимуть одну вакцину проти обох типів ‚А', чи треба буде продукувати вакцину, яка імунізувала б і проти віруса „В" (але ця вакцина була б дорожча).

МОЛОТОВ, МАЛЄНКОВ, КАҐАНОВІЧ І ШЕПІЛОВ УСУНЕНІ З ПАРТІЙНИХ І УРЯДОВИХ СТАНОВИЩ В КРЕМЛІ ПІД ЗАКИДОМ „ДОҐМАТИЗМУ І ОПОРТУНІЗМУ"

Нова велика чистка в Кремлі проходить під знаком дальшої боротьби проти „сталінізму"; вичищені мали бути в опозиції проти „відлиги" у внутрішній і заокордонній політиці СССР

В. Молотов

Г. Маленков

Д. Шепілов

Москва. — Минулого четверга, 4-го липня, совєтські радіовисильні і преса проголосили сенсаційне повідомлення про наради пленуму Центрального Комітету Комуністичної партії Совєтського Союзу, що відбулися в днях від 22 до 29-го червня ц. р. та в результаті яких усунено з членів Президії партії колишнього міністра закордонних справ і першого „соратника" Сталіна В'ячеслава М. Молотова, протеґованого Сталіним його хвилевого наслідника Георгія М. Маленкова, який після резиґнації з посту прем'єра став заступником прем'єра і міністром електростанцій, а дальше тестя Сталіна і колишнього диктатора совєтської вугільної, нафтової і транспортової промисловостей та тяжкої індустрії Лазаря М. Каґановіча, і колишнього редактора „Правди" та потому міністра закордонних справ Дімітрія Т. Шепілова. Початкові вістки про чистку Максима С. Сабурова, востаннє заступника прем'єра, не потверджуються. Рівночасно з Польщі наспіли непотверджені вістки, що всі вичищені із партійних та урядових становищ перебувають під домашнім арештом. Крім них переведено із члена президії в члени заступники Михаїла Ґ. Первухіна, шефа тяжкої індустрії і востаннє заступника прем'єра СССР. На місце усунених до президії Центрального Комітету увійшли, як дійсні члени, дотеперішні заступники маршал Георгій Жуков, Катерина Фурцева, Ніколай Шверник, Леонід Брежнєв та Фрол Козлов. Членами заступниками, крім Первухіна, здеґрадованого із дійсного члена і Дем'яна С. Коротченка, який вже був колись членом президії, став між іншими ще Андрій П. Кириленко, один із українських комуністів, протеґованих Хрущовим.

В окремому комунікаті, опублікованому після відбуття пленуму, і проголошеному найперше в авдиціях для закордону, Молотова, Маленкова і Каґановіча, а частинно теж і Шепілова обвинувачуються в саботуванні постанов 20-го з'їзду КПСС, особливо ж у саботуванні політики коекзистенції, урядових заходів для здійснення реформ у сільському господарстві, у протидіянні запланованій децентралізації індустрії і в спротиві до намагань зліквідувати „наслідки культу особи". Зокрема засуджено їх за те, що вони намагалися встановити знову методи провідництва, відкинені двадцятим з'їздом і що вони пробували зорганізувати антипартійну фракцію чи пак опозиційну групу для осягнення своїх цілей. Всі усунені з президії і з Центрального Комітету залишилися покищо членами партії. У зв'язку із цим комунікатом про усунення Молотова і тов. з президії ЦК КПСС у „Правді" появилася велика передова стаття п. н. „Незахитана єдність", в якій дуже гостро осуджено спроби деяких провідних комуністів ламати партійну дисципліну й обвинувачено Молотова, Маленкова й Каґановіча в „сектаріянстві і доґматизмі", і в... нерозумінні справжніх цілей і завдань комунізму. Прізвища Молотова і Каґановіча зв'язані з історією безоглядного і кривавого встановлювання совєтської влади в Україні: Молотов був у 20 роках секретарем донецького губкома партії і потому, хоч і уродженець Вятської губернії, першим секретарем Комуністичної Партії (большевиків) України. Каґановіч (останній із жидів у дотеперішній президії ЦК КПСС), народжений на Київщині, був членом Київського комітету большевиків у рр. 1914-1918 і в рр. 1925-1928 першим секретарем ЦК КП(б)У і пацифікатором України, чи на совєтському жарґоні „розгромником опортуністів і буржуазних націоналістів". З його допомогою почав свою комуністичну кар'єру Нікіта Хрущов.

Відбулася чистка теж у проводі румунської компартії

Праґа. — За повідомленнями з Букарешту там усунено з політичного бюра комуністичної партії Румунії двох видатних комуністичних провідників — Мирона Константінеску та Йосифа Чісінєвші. Обидва були членами політбюра і Чісінєвші був одним із секретарів партії. Обидва мали бути прихильниками сталінських методів у внутрішній і закордонній політиці. Їх усунення відбулося після вислухання політичним бюром румунської компартії рапорту її першого секретаря Ґеорґе Ґеорґів-Дея, який скритикував гостро діяльність Константінеску і Чісінєвші, як опортуністів і прихильників засудженого двадцятим з'здом московської компартії „культу особи" і добився їх виключення з членів політбюра. І Константінеску, і Чісеневші брали участь у 20-му з'їзді КПСС, як делеґати румунської компартії. Чісеневші, народжений в жидівській родині в Балті на Весарабії, був одним з найближчих співробітників теперішнього першого секретаря румунської компартії Ґеорґію-Дея і його заступником. Константінеску був заступником прем'єра і міністром виховання і культури. У зв'язку з цією чисткою в Румунії в політичних колах висловлюють переконання, що вона засягне теж інші комуністичні партії в Східній Европі, значить у країнах т. зв. „народніх демократій". На Мадярщині вона закріпить становище Кадара. Найбільше захоплення викликали московські події в Юґославії і в Польщі. Юґославські і польські політики і журналісти вважають, що чистка проведена Хрущовим у московській компартії, матиме далекосяжні наслідки не тільки в Совєтському Союзі, але і поза його кордонами.

Нассер добивається порозуміння із королем Савді

Каїро. — Міністер оборони Єгипту ген. Абдель Гакім Амер виїхав в четвер дня 4 липня несподівано літаком до Савді Арабії, щоб відбути там розмову із королем Савдом. Його завданням мало б бути, згідно з опінією політичних обсерваторів, встановлення кращих взаємин між Савді Арабією з одного і Єгиптом та Сирією з другого боку. Згідно з договором між згаданими трьома державами ген. Амер є головним командувачем збройних сил всіх трьох країн. До цього союзу належала теж і Йорданія до того часу, поки йорданський король Гуссейн не виступив проти проєгипетських елементів і їх совєтських допомагачів. Поволі налагоджуться взаємини теж між Савді Арабією і Сирією. Після кількох тижнів запеклої пресової кампанії проти Савді Арабії і короля Савда, уряд Сирії проголосив заяву, що він не солідаризується з цими атаками і вислав на примусову відпустку міністра оборони Калєда Ель-Азма, який почав був атакувати у своїх виступах короля Савда.

ПОВІДОМЛЕННЯ

„Український Тижневик", англомовний додаток до „Свободи" не появляється цього тижня з уваги на свято Четвертого Липня та на відпустки. Черговe число появиться нормально з датою 13-го липня ц. р.

NOTICE

The English language supplement "The Ukrainian Weekly" does not appear this week because of the Fourth of July holiday and because of vacations. The next issue will appear on July 13th.

Число жертв землетрусу в Ірані збільшилося до п'ятьох тисяч

Теґеран. — Згідно з останніми повідомленнями число жертв землетрусу, що навістив північні області Теґерану, доходить майже до 5-ох тисяч. Кількість осіб, що їх досі ще не розшукано, виносить понад 3,000 осіб і тому можна сподіватися, що число вбитих буде ще більше. Кількість ранених встановлено досі на 1500. Гураґан знищив понад 100 місцевостей і спричинив кільканадцять мільйонів долярів шкоди. Дві місцевості Тіґбанк і Санґхаль знищені цілком і з-під їх руїн добуто досі понад 400 тіл. Шах Ірану Мохаммед Різа Паглеві, що перебуває з королевою у Швайцарії, переслав телеграфічно свої доручення щодо започаткування допомогової акції для потерпілих. Землетрус засягнув своїми нищівними діями теж і совєтську тереторію обабіч Каспійського моря, але досі ще немає вісток про наслідки землетрусу за кордонами Ірану.

У СВІТІ

● **У рамцях пореорганізації Збройних сил ЗДА** на Далекому Сході розв'язано 1 липня ц. р. Далекосхіднє Головне Командування, встановлене ген. МекАртуром 12 років тому в Японії. Водночас із цим перенесено головну квартиру командування збройних сил ОН із Токіо до Сеулу в Кореї. У зв'язку з цим в Токіо відбулася урочистість, в якій взяли участь головний командувач американських збройних сил на Тихому океані адмірал Фелікс В. Ступп і заступник шефа штабу армії ген. Л. Л. Лемніцер.

● **Під час недозволеного** владою видобування з морського дна корабля з амуніцією поблизу Окінави згинуло 32 японці. Експльозія сталася на глибині 150 стіп. Усі човни, що знаходилися поблизу, розлетілися на куснi.

● **Кардинал Польщі** Степан Вишинський опублікував пастирського листа, в якому осудив, як незгідну з наукою Католицької Церкви, діяльність т. зв. ПАКС-у, світського руху, що намагається поєднати католицизм із комунізмом. Цей рух поширився був під час ув'язнення кардинала Вишинського, але занепав цілком після його звільнення. Востаннє, під час перебування Вишинського в Римі, провід цього руху відновив свою діяльність. Ватиканські кола заперечують будь - який вплив Ватикану на опублікований Вишинським осуд ПАКС-у.

● **Пасажирським пароплавом** „Грузія" прибуло до Італії 800 совєтських туристів. Це вже другі масові відвідини совєтських туристів в Італії на протязі цього року.

● **Командування** сирійського летунства наказало залозі американського літака ДС-4 „Флаїнґ Тайґер", який перелетів через територію Сирії, приземлитися в Дамаску. В літаку знаходились еміґранти з Кипру до Австралії і він не мав дозволу на переліт над сирійською територією. Літак зміг відлетіти щойно через три години, після полагодження формальностей.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник — Ukrainian daily

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується звертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕВІД'ЄМНІ ПРАВА

Історія людства має багато світлих дат, що стали межовими каменями в її розвитку та підвалинами в здвигненні тієї величної будівлі, якою є людська цивілізація. У цьому відношенні чи не на першому місці стоїть дата Четвертого Липня, коли то, 181 рік тому, 1776-го року, проголошено Декларацію Незалежности З'єдинених Держав Америки.

Ця Декларація, в якій представники первісних 13 об'єднаних колоній Америки посягнули по свої „наділені їх Творцем невід'ємні права, між ними Життя, Воля і змагання до Щастя", вже має своє історичне насвітлення і ввійшла до історії як один з найсвітліших документів людського роду. Проте, благодатне діяння цієї історичної Декларації та її результати ми спостерігаємо й відчуваємо кожного дня у зв'язку з кожночасними великими і малими подіями.

Переломове значення цієї спасенної Декларації можемо легко збагнути, ставлячи собі теоретичний запит: що було б і як виглядав би сьогодні світ, якби цієї Декларації не було? Вона бо своїм значенням та своїм засягом далеко переходить З'єдинені Держави Америки, як це доказують всі події після неї. Державний секретар Доллес напередодні 4-го липня цитував слова Линколна про те, що ця Декларація „означає волю не тільки для американського народу, але надію й волю для всіх народів світу". Покликаючись на це, Доллес ще раз потвердив, що кінцевою ціллю американської політики є воля для всіх народів та всіх людей, і рівночасно висловив певність, що та ціль раніше або пізніше таки буде досягнена.

Американський нарід має всі причини на те, щоб цією Декларацією своїх батьків пишатись і щорічно відзначати дату її проголошення як найбільше національне свято. Яке ж бо інше свято може бути більше від щорічної згадки акту, з якого постала наймогутніша сьогодні в світі нація, з якого виріс найсправедливіший закон та з якого виникла клясична система уряду „з народу, через нарід і для народу", який єдиний може забезпечити народові ті з'ясовані в Декларації невід'ємні, бо надані кожному його Творцем, права, між якими є Життя, Воля і змагання до Щастя. Тим то американська Декларація Незалежности, на якій збудовані американська Конституція і Хартія Прав, є універсальною деклярацією, а відзначування дати її проголошення є універсальним святом радости тих, що з тих прав уже користають, а святом надії тих, що за здобуття тих невід'ємних прав ще змагаються.

НОВА ЧИСТКА В КРЕМЛІ

Саме в тому дні, як американський нарід радісно відзначав своє найбільше національне свято, 181-ші роковини проголошення Декларації Незалежности в дні Четвертого Липня, з Москви наспіли сенсаційні вістки про нову чистку на кремлівських „вершинах": Нікіта Хрущів вичистив з Президії Центрального Комітету комуністичної партії тих найбільш „рівних", між якими він був „найрівніший" — Молотова, Маленкова, Кагановіча і Шепілова, закинувши їм стільки і таких гріхів, за малу частину яких в комуністичній системі стинають голову. Їм закинено в першу чергу опозицію в партії по лінії „культу особи" Сталіна, яку засудив попередній партійний з'їзд. Їм закинено відступлення від ортодоксального „вчення Леніна" та практично опозицію проти всіх тих познак „відлиги", які від смерти Сталіна починають проявлятись у внутрішній та закордонній політиці Москви.

Це цілком зрозуміле, що нова чистка в Кремлі викликала найбільшу сенсацію в світі та безліч найрізноманітніших коментарів. Мериторично справу беручи, чистка відбулася — можна б сказати — в користь вільного світу, щонайменше так виходило б із офіціяльного совєтського комунікату. Вичищено бо тих, які противились навіть тим мінімальним полегшам, що настали в совєтській імперії після смерти Сталіна та після засуду його політики останнім партійним з'їздом. Все ж таки світ далекий від того, щоб вірити і довіряти Хрущову, практики якого, наприклад, в Мадярщині минулого року не посоромився б і сам Сталін.

Большевицька революція продовжує пожирати своїх дітей. Поневолені тією революцією народи, як і весь світ, віддітхнули б з полегшою, якщо б ця революція нарешті пожерла усіх тих, що її творили і вдержують, тепер з Нікітою Хрущовим на чолі. Тоді поневоленим народам буде легше позбутись і самої тієї злочинної революції, яку вони вже давно прокляли.

МІЖ КАПІТОЛЕМ І БІЛИМ ДОМОМ...

ТРИ ВАШИНГТОНСЬКІ ВІЗИТИ

„Високі відвідини" у Вашингтоні не переводяться. Вашингтон-столиця репрезентує націю, і Президент репрезентує націю. Тому всі репрезентаційні відвідини мусять керуватися до Вашингтону й до Білого Дому.

Але Вашингтон — також бизнесовий цент державного апарату, а Президент його головний „екзекутивний директор". Тому й ділові поїздки прямують до столиці і до Білого Дому. Вашингтон, крім того, туристична атракція — тому й так звані „приватні" відвідувачі, інколи „інкогніто", зупиняються оглядати столицю, а при тому не обходиться без „куртуазійних" зустрічей з Президентом чи його міністрами.

Репрезентаційні відвідини — їх звуть ще й відвідинами „доброї волі" — це свого роду товариська імпреза з блиском, шумом, показами моди, матеріял передусім для товариської сторінки часописів. Ділові відвідини — це головним чином конференції; політичні, економічні, культурні чи холодно- або гарячовоєнні; це клопіт політиків, матеріял для політичних журналістів і редакційних статтей. А ці „приватні" — це відвідини лікаря, старих приятелів, оглядини країни і т. д.

На ділі в кожному роді відвідин мішається політика з дипломатичною „помпою" і з приватними інтересами; часто тільки офіційна назва відвідин робить дійсну різницю.

В останніх тижнях Вашингтон мав троє „високих" відвідин із кожного типу. Правда, надарма ждала столиця на блиск у французькому стилі (американці мають слабість до „французького стилю"); французький президент Коті — через чергову кризу свого уряду — мусів відкликати свої відвідини. Але любителі блиску потішаються: вже живуть заповідженою осінньою візитою британської королівської пари, візитою, що, напевно перевищить усі дотеперішні і конкуруватиме з недавньою візитою у Франції. Тоді галянтні французи призналися, що коли досі в історії всі воєнні сили Великої Британії не змогли покорити Франції, — то один усміх молодої королеви поставив цілу Францію у її стіп. Тепер ця молода жінка вибирається на підбій менше галянтних американців, але вже ворожать їй не абиякий успіх. Думають, що після недавніх напружень у відносинах обох країн з приводу Суезу цей успіх буде не тільки особистий, але й політичний.

Неначе в тіні цих „ґлеймориих" візит пройшли: ділова візита Аденауера, репрезентаційна, „доброї волі", візита Набузуке Кіші і приватна візита м-ра Толберта, віце-президента Ліберії.

Аденауер і Кіші — представники нації, що недавно були в союзі проти Америки. Тепер обидві вони зачисляють себе до великого союзу західніх держав. Але Німеччина має вже наладнане відношення до Америки, має „договір приязни", за яким вже й сентимент договірних народів. Тож Аденауер має тепер тільки конкретні проблеми біжучої політики, коли Кіші, як сам заповів, щойно сподівається зробити переломовий крок у відносинах між японським і американським народами.

Аденауерове діло було — формально забезпечити інтереси Німеччини, особливо справу уніфікації Східньої й Західньої Німеччини, під час наступних переговорів у Лондоні в справі роззброєння. Німецьке зброєння і приділ атомової зброї були в зв'язку з цим. Але Аденауер має теж „особистий" інтерес у розмовах в Вашингтоні. У вересні відбудуться вибори в Німеччині і старий канцлер знає, що перемога його не така вже певна. Америка запевняє, що не мішається у внутрішню політику Німеччини, але й не приховує, що вона по боці Аденауера. Це, очевидно, може мати вплив на настрої німецьких виборців. Доллес був у Німеччині і говорив там про важливість Аденауерової політики участи в НАТО для майбутньої уніфікації Німеччини. Аденауерів противник, соціяліст Олленгауер приїздив до Америки, старався здобути прихильність тутешньої опінії, головно робітничих спілок для своєї політики невтральности в Европі. Потім ще провідник демократичної більшости в американській Палаті Репрезентантів, МекКормек, дав інтерв'ю німецькій пресі. Справа об'єднання Німеччини, на його думку, справа всього західнього бльоку. Її можна осягнути тільки протиставляючи силу комуністичному бльокові, бо тільки сила, а не постуляти справедливости є для нього аргументом. Невтральність Німеччини значила б послаблення цієї сили і через те послабила б шанси уніфікації. Аденауер, казав МекКормек, це не тільки провідник Німеччини, але й один з чолових провідників Европи й вільного світу. Америка, казав він, не має симпатії до Олленгауерових плянів невтральности Німеччини. «Аденауер, очевидно, тепер нав'язував до ситуації. Правда, про це можна тільки додумуватися, бо розмови його тут були доволі таємничі. Коли був він у Айзенгавера на його фармі в Геттисбурзі, репортери надарма натягали вуха почерез плоти. Все, що змогли почути й записати, було лекцією про бугаїв породи Абердін Ангус, яку так стараються виховати, щоб у них майже не було ніг, щоб ближче було до трави, яку мають пасти. Бодай таке було пояснення Президента-фармера. Розмови з Президентом (теж у Вашингтоні), з Доллесом, віце-президентом, з ген. Грунтером і т. д. були в осередку програми Аденауера. Сніданки в Айка, парадний обід у Доллеса, „ланч" з Ніксоном, відвідини Пресового Клюбу, ґалерії мистецтва і т. п. були тільки орнаментальними додатками до ділової частини. Навіть його виступ у Конгресі був такий же діловий. Його струнка постать пруського старшини, спокійне лице, лагідний вираз, не такий уже монгольський, як на знімках, усе вказувало на діловість і на свідомість того, що він говорить, як рівний з рівними.

Інакше виглядали відвідини японського прем'єра Кіші. Неначе в осередку їх було його змагання з ґолфу із президентом Айзенгавером на полях клюбу „Берінг Трі" на краю Вашингтону. Кажуть, що Кіші тренувався добре до цієї зустрічі. І лед-

(Закінчення на стор. 3-ій)

Олена Лотоцька

МІЖНАРОДНА ЖІНОЧА РАДА

Конгрес Міжнародної Жіночої Ради, що відбувся 5-15 червня у Монтреалі, дав знамениту нагоду для перегляду жіночої праці й проблематики. МЖРада репрезентує тепер 37 країн. Ще недавно, бо з кінцем другої світової війни, було їх значно менше. На першому повоєнному конгресі у Филаделфії в 1947 р. МЖРада ствердила з жалем втрату 10 членів, що опинилися під большевицьким впливом поза залізною заслоною. Тому, що МЖРада спирається виключно на самостійних і вільних організаціях, вона мусіла зректися їх співпраці доки ті країни й організації не зможуть знов вільно розвиватись.

Але впродовж 10 років МЖРада знов скріпилась. Тепер вона гуртує жіночі організації 37 країн, що спільно працюють для піднесення громадської відповідальности жінки і спільно змагають до свободи всіх країн світу без огляду на расові чи віроісповідні різниці. Кожну країну репрезентує Національна Жіноча Рада.

Впливи МЖРади сягають до Об'єднаних Націй, де вона має в Економічній і Суспільній Раді консультативний статус. Мало хто з'ясовує собі, скільки ухвал переведено завдяки праці і впливам МЖРади. А праця та спирається на крайових Національних Радах, що пильно досліджують потреби жінки й родини і шукають шляху до лікування суспільного лиха. Багато законів у користь жінки й дитини завдячуємо саме заходам тих Національних Рад.

Коли старанням жіночих організацій, в тому числі й МЖРади жінки світу здобули майже всюди рівні політичні права, все ж ще не всюди однаково використовують вони ці права. Ще не всюди жіноцтво свідоме тієї великої громадської відповідальности, що тяжить на ньому.

„Бути доброю громадянкою своєї країни і знайти розв'язку суспільних проблем, що стосуються жінки й дитини" — гасло практичної праці конґресу у Монтреалі. „Жіночий рух — це не пережиток, а потреба хвилини для розв'язки проблем і забезпечення кращого майбутнього людства", — сказала президентка д-р Едер у своїй програмовій промові.

Праця МЖРади, як на конґресі, так і між конґресами, проходить у комісіях, яких є 14. Вони опрацьовують завдання і розпляновують їх на три роки. У кожній комісії заступлені всі країни. Вони розглядають проблеми, беручи під увагу ситуацію в кожній країні, та опрацьовують проєкти постанов, побажань чи законів до свого конґресу, а звідтіля до ОН.

З комісій слід відмітити найважливіші. Комісія права займалась справою громадянства жінки і намітила на найближчий час її становище у цивільному праві і спільне оподаткування. Комісія праці й професії обговорила рівну платню за однакову працю та затруднення жінок-матерей. Комісія міграції розглядала становище жінки-емігрантки. Комісія освіти опрацювала доступ жінок до освіти в Азії й Африці. Комісії здоров'я й моралі розглядали суспільні язви, як алькоголізм, наркотики, проституція. Комісія миру і людських взаємин — це єдина комісія, що розв'язує бодай частинно проблеми політичного характеру.

У звітах делеґацій (тривали по 3 хвил. кожна), у звітах комісій і в праці конгресу зарисовуються три категорії учасниць. Перша — з нових країн, як ЗДА, Канада Австралія, Південна Африка Нова Зеляндія, Фінляндія. Жінки цих країн мають повні політичні права і у своїх державах мають великі впливи. Наприклад, у Канаді недавно парлямент ухвалив на домагання Національної Ради Жінок однакову платню за однакову працю.

Другу групу творять учасниці конгресу з країн Европи, країн-піонерок жіночого руху — Англії, скандинавських країн, Франції, Бельгії. Вони здобули рівноправність і в їхніх руках перебуває провід організації. Одначе, здобутки не давались і не даються їм легко, вони часто стоять в опозиції до свого уряду й парляменту і через те не мають такого успіху, як їхні посестри з першої групи.

Третя група — це жінки Африки і Близького та Далекого Сходу. Вони щойно пробуджуються до громадського життя і потребують міжнародної підтримки у своїх змаганнях. Разом з усамостійненням їхніх країн — росте в них сила, а в деяких жінки добились вже ключових позицій і в політиці (Індія, Пакістан). Але маси жіноцтва ще стоять далеко позаду.

Обидві перші групи докладають усіх зусиль, щоб приєднати і затримати при собі оту третю групу. МЖРаді залежить на тому, щоб азійські й африканські жіночі організації зберегли себе в колі вільних і самостійних угруповань. Тепер МЖРада опрацьовує прийняття Японії та Гаїті, і їх представниці прибули на конгрес для переговорів у цій справі.

Зайшли також певні зміни і в проводі Міжнародної Жіночої Ради. Не тільки тому, що уступила дотеперішня голова д-р Жанна Едер, швайцарка, яка піднесла МЖРаду з воєнного розбиття і привернула їй давній рівень. Але завважується в загальному зміна в характері й типі провідних осіб. Якщо давніше МЖРаду провадили визначні суспільні діячки з-поміж аристократії та дипломатичного світу з певним зрозумінням політичних проблем, то тепер провід переходить у руки визначних жінок-фахівців — правничок, лікарок, суспільниць. Це поглиблює і управильнює їх працю та надає їй ділового характеру, але водночас звужує зрозуміння для проблем світового миру, яка в першу чергу мусить спиратись на свободі всіх народів світу.

Головою МЖРади стала французженка Марі-Елен Лефоші, член парляменту, визначна суспільна діячка. Знамение те, що вона є також делегаткою до Комісії Прав Жінки при ОН, отже є офіційною заступницею Франції в цій клітині ОН.

Українська Жіноча Національна Рада втратила своє членство у МЖРаді в 1928 р. Не зважаючи на наші заходи, що продовжувалися до 1930 року, не вдалось його відновити, коли наші землі опинились під большевицькою окупацією. В подібний спосіб втратили своє членство десять Національних Рад, коли опинились по другій світовій війні поза залізною заслоною. У подібному з нами становищі є тепер чеська, польська і мадярська Ради. А в співпраці з еміґрантськими середовищами МЖРада не є заінтересована, бо — як уже сказано — сфера її діяння обіймає жіноче життя на державному ґрунті. Національні Жіночі Ради мусять виявляти вплив у своїх державах та у своєму громадянстві.

Зате українські організації зрозуміли вагу співпраці в Жін. Нац. Радах тих країн, в яких вони поселені чи вже народжені. У Канаді дві організації, а саме Організація Українок Канади ім. О. Басараб і Союз Українок Канади, є членами Нац. Ради Жінок Канади, в ЗДА Союз Українок Америки є членом Нац. Ради Жінок Америки, в Австралії Союз Українок Австралії є членом Нац. Ради Жінок Австралії. Тією дорогою вони ознайомлюються з проблемами міжнародного жіночого руху. І тому в Монтреалі брала участь у складі американської делеґації українка Олена Лотоцька, а як гості і журналістки — пп. Ірина Павликовська, д-р Наталя Пазуняк і Катерина Пелешок. Користаючи з того, що конгрес відбувся в Канаді, коло 20 українських діячок Канади прибуло на конгрес у тому ж характері.

Це дає все ж таки змогу й українкам плекати взаємини з МЖРадою й інформувати її про проблеми та працю українського жіноцтва. До комісії конґресу передано інформаційні звіти про працю фонду „Мати й Дитина", що удержує тепер 14 навчальних станиць у Німеччині й Австрії. Також зложено наш коментар до доповіді „Економічні права жінки в СССР", відчитаної на семінарі громадської праці жінки у Москві у вересні 1956 р.

Цими постійними взаєминами не тільки закріплюємо наші домагання і нашу позицію на міжнародному ґрунті, але й підготовляємо шлях для майбутнього представництва вільної самостійної України.

ХУЛІГАНСТВО...

Це термін, що став дуже популярний не тільки в Совєтському Союзі, але й в країнах-сателітах. "Зубожіння підсовєтського населення, викривлення родинного життя, крайній „реалізм" у трактуванні багатьох суттєвих справ, — це викликає втечу молоді у своєрідний світ протесту проти дійсности. Протест цей виливається у найгіршій формі „батярства", чи „боєцтва", що з ним мають поважні труднощі не тільки родина й школа, але й поліція. У збірнику „По просту" (Варшава, 1956) знаходимо кілька побутових образків із життя цього середовища.

У хуліганських групах беруть участь хлопці 14-22 років. У їхній „пачці" кільканадцять або й кількадесят членів. На чолі стоїть ватажок в оточенні пильно вибраних хуліганів. Кожний з цього оточення керує власною групою. Кожна група діє окремо, але, у потребі спільної акції, ватажок наказує зібратися, і тоді відбуваються правжні бої, як це було у Варшаві на вулицях Желязній і Гжибовській або в студентському домі на Грохові. Між окремими ватагами йде безперервна війна, але вони об'єднуються, якщо доводиться виступати проти суспільства чи міліції.

Хулігани збираються звичайно на рогах вулиць, у кривках між руїнами, перед кінами або в парках.

Вони мають кілька підставових законів: будь зверху над іншими, не будь чемний, стриманий, не будь такий, як інші. Звідси їхня поведінка, словник, розмова й навіть одяг. Тепер вони вдягаються, наслідуючи Америку, вони співають, наслідуючи Америку:

Зробить все, що треба,
мурин для мурина —
джез, буґі-уґі
джез, буґі-уґі...

Вони нападають на перехожих, б'ють „у морду" зустрічних, витанцьовують на хідниках „ідіріліодірілі" й висміюють гасла влади: „честь праці — напийтеся води!", „дисципліну праці — маю десь" тощо. Вони постійно впиваються алькоголем, задурманюються голлівудськими фільмами й передчасним романсуванням — також у кіні.

Це все — спокусливе протиставлення нудній аґітації, нудній школі й нужденності домашнього життя. Тож, якщо справжніх хуліганів лише тисячі, то тих, що їм заздрять і мріють до них приєднатися — сотки тисяч.

Посередній ступінь для молоді між нормальним життям і хуліганством є „вдеховці". Вони менше п'ють, майже не влаштовують бійок, але всю енергію віддають танкові й розпусті. Серед них особливо плекається т. зв. шкільна проституція, коли хлопець купує дівчину або дівчина хлопця за смішно малу суму п'ятьох злотих.

У школах „вдеховці" оточені загальним подивом і симпатіями, чого не можна сказати про ідейну комуністичну молодь. Що більше: серед „вдеховців" дуже великий відсоток дітей „героїв праці", керівників офіційного громадського й урядового життя.

Хуліганство значить свій переможний похід кривавими бійками, їх бояться однаково громадяни, як і міліція. Випадки, коли вони керуються загальною етикою — винятковi. Ось один із них. Два юнаки вибралися до кіна. Перед кіном вони почули, як група хлопців зачіпала якусь жінку. Юнаки лише хотіли щось сказати в обороні цієї жінки, як хулігани напали на них. Оточені хуліганами, ці юнаки притулилися в кут і завзято боронилися, при чому кілька напасників впало від їхніх влучних ударів у голову. Напасники перервали бійку, відійшли й почали наражуватись. Юнаки перелякалися, припускаючи, що зараз на них полетить каміння. Але до них підійшов ватажок хуліганів з простягненою рукою: „Поздоровляю вас, товариші, ви билися чудово!"

...А народна влада
Цілком недоладна
буґі-уґі, буґі-уґі, джез!

Іван К-ий

ЩЕ НЕ МИНУЛА МОЛОДІСТЬ...

Ще не минула молодість.
Ще сили
Юнацького неспокою в мені,
І руки ті, що жали хліб, косили
Траву високу, — ще міцні, міцні.

Я не спиняючись іду на гору,
І ритми серця повні і пругкі,
Дихання рівне. І в потрібну пору
Приходять нерозгублені думки.

Життя нас не голубило. Мотало
По війнах, по дорогах через світ,
Так я й не зчувся, що прожив
чимало,
Зробив же мало, та й не все,
як слід.

А час іде. Весна змінює літо,
Зерно зростає колосом тугим...
Гляди ж, щоб те, що буде ще
прожито,
Тобі і людям стало дорогим.

ПЕТРО ДОРОЩКО

Б. Полянич

СТРІЛ УНОЧІ

СЕНСАЦІЙНА ПОВІСТЬ

(9)

І сів за стіл і почав читати газети.

І тепер, сидячи на ліжку Стефи, Ромко нагадав собі те все, той вислід першої ревізії в їхньому домі. Тримав у руках скинені черевики й дивився на протилежну стіну, на якій щоразу то виразніше у тьмавому світлі ранку виринали світлини, розвішені в симетричному порядку. Вгорі портрети батьків, ліворуч дідусь і бабуся, а праворуч він і Стефа, малі діти, що бавляться в піску. Світлин не можна було ще розрізнити, але рямці уже блистіли золотом. Ромко глянув на Стефу. Її волосся теж блистіло золотою краскою.

— Маєш таке волосся, як рямці портретів! — шепнув.

— Що ти кажеш? — не зрозуміла Стефа.

— Кажу, що вже останній час, щоб ми йшли спати! — усміхнувся Ромко. — Добраніч, мала, багато не роздумуй!

— Слухай, Ромку, а ти нічого не маєш такого, щоб вони могли тебе...

— Мало! — сказав поважно. — Під ліжком маю схований бомбовик і вагон летючок...

Стефа розсміялася.

— Ромку, але якби тебе...

Задумався.

— Правда! Значить, сестричко, якби мене взяли, то зайди на вулицю Зацерковну. Там під числом 11 є велика вивіска „Чоловічий і жіночий стрижій". Увійди до середини й скажи собі зробити манікюр, або підтяти волосся, словом, що хочеш. Там є два стрижії. Один, сильний брюнет, старший, другий молодший, русявий. Пожди, як нікого не буде з чужих, і тоді скажи тому або тому — це все одно — скажи... І тут Ромко на хвилину задумався.

— Що сказати? — шепнула Стефа.

— Зараз, мала, зараз, треба обдумати. Скажи так: маю для вас поздоровлення від Ромка, який починається малою буквою „р". Зрозуміла?

— Від Ромка, що починається малою буквою „р". Так?

— Так. А потім — але уважай, щоб нікого не було з чужих, — скажи, що ти моя сестра і що ніхто не знає, що ти тут. Між іншим, нікому ні слова не говори, що ти щось знаєш про цих стрижіїв! Ані словечка!

— Навіть шефові?

— Нікогісінькому, бо про них ніхто, поза малим гуртком, не сміє знати... Тому держи язичок за зубами!

— Ромку, ти ж мені віриш? — шепнула благально Стефа.

— Моя кохана Стефо, — всміхнувся лагідно Ромко, — я тобі одній вірю більше, як усім членам нашого гуртка. Ну, нічого, пам'ятаєш?

— Ромко, що починається з малого „р", — повторила.

— Так, і нікому ні словечка. А вони вже тобі скажуть, що робити. Добраніч, Стеф!

Поцілував сестру і тихо, навшпиньках, пішов у свою кімнату. Надворі був день. Так хотілося відчинити вікно й закурити цигарку. Але батьки могли б пробудитися!

Поклався в ліжко, заплющив очі, і в цей момент тишу продер голосний дзенькіт дзвінка.

— „Поліція!" — мигнула думка. Надслухував. В кімнаті батьків заскрипіло ліжко і почувся шепіт матері:

— Юльку, хтось дзвонить!

Дзвінок пронизливо задзвонив удруге.

V

Лови

При вулиці Зацерковній ч. 11 відчинилися двері і рівночасно в кімнаті „Чоловічий і жіночий стрижій, найкраща обслуга, найнижчі ціни" задзвонив дзвінок, даючи знак про прихід гостя.

Два стрижії, вдягнені біло, з веселими обличчями, мов на один знак, вклонилися і разом крикнули:

— Добридень вельмишановному добродієві!

Гість, який ввійшов до фризієрні, оглянувся довкруги: у фризієрні був тільки він і стрижії.

— Та якого біса ви так викрикуєте? — сказав сердито, підходячи до вішака, щоб роздягнутися.

— Будь ласка, вельмишановний добродію, будь ласка! — крикнув молодший стрижій і миттю підбіг до гостя.

— Та чи ви сказилися? — вилаявся гість. — Що вам сьогодні? Краще говоріть, кого взяли?

— Обголити, помити голову, обстригти, манікюр, педикюр, крашення вій...

— Ех, не сердьте мене, бо, їй-Богу, усі вікна вам повбиваю. Знаєте, кого взяли цієї ночі?

І гість сів у фотель і витягнув цигарки.

— Пожди, поки не дам тобі рантуха, як хтось чужий прийде, хай бачить нашу роботу. Обголити тебе? — спитав старший стрижій.

— Хлопе, можеш мене навіть порізати, тільки не роби цирку! Ну?

— Прекрасні вісті! — сказав стрижій і почав милом мастити обличчя гостя.

— Чарівні речі! — додав другий стрижій і засвітив сірник, подаючи його гостеві.

— До стосот чортів! — вирвався гість з їхніх рук, здираючи зі себе рантух. — Доки ви робитимете боввана з мене?

Молодший стрижій підійшов легенько з другого боку до гостя.

— Славку! — шепнув ніжно. — Чи з тебе щойно треба робити боввана?

ТРИ ВАШИНГТОНСЬКІ ВІЗИТИ

(Закінчення на стор. 3-ій)

ве приїхав він до столиці, як дістав у подарунок ґолфове знаряддя, а потім Айк запросив його на змагання. Очевидно, ґолфом, улюбленою розривкою Айзенгавера, прем'єр Японії хотів здобути собі Президента Америки, так, як пізніше вже в Ню Йорку, починаючи викидом м'яча улюблену гру американського народу — бейзбол, хотів здобути собі популярність нації. Візита Кіші була вповні „репрезентативною" візитою „доброї волі", як то підкреслювано. Американці устами Ніксона признали, що Японія „дозріла", і всі говорили про те, що відвідини Кіші почнуть „нову еру" в японсько-американських відносинах. Правда, настрій був захмарений нещасливою справою Джірарда, того американського вояка в Японії, що вбив — мабуть ненавмисне, японську жінку. Може й тому особливо широко усміхався Кіші при кожній зустрічі, щоб звеселити атмосферу. Але може була це звичайна куртуазійна усмішка, притаманна японцям, що грала постійно на молодому обличчі немолодого вже (61 рік) японського прем'єра? В кожному разі Кіші старався, як міг, здобути американську публіку. Преса подавала його уподобання до американського способу життя, репортери „викрили", що в „Блер Гавзі", де він жив, його кухня була „американська" (правда, з рижем), а коли давав він обід на честь Доллеса в готелі „Мейфлавер", там нібито несподівано з'явився й син Кіші. Виявилося, що живе він у Вашинґтоні вже декілька днів, а перебуває в Америці, як бизнесмен, щоб пізнати американське життя і навчитися американських метод у промислі. Парадна частина відвідин мала свою рутину, включно з промовою в Конґресі, з додатком почесного докторату Джорджтавнського університету.

Очевидно, була й конкретна політика. Не одне з розмов окутане таємницею, так, наприклад, як вислід партії голфа з Президентом. Все, що можна було довідатися від „поінформованих" осіб, було те, що „обидва грали дуже добре". Видно дипломатія не дозволила, щоб будь-котрий виграв. Але Кіші виграв в іншій площині: дістав, як репортують, запевнення, що бодай 25 тисяч американських вояків залишать Японію, і 500 мільйонів долярів піде на економічний розвиток південно-східньої Азії за японським пляном. З тим і поїхав усміхнений прем'єр.

А про третю візиту, приватну, хіба „репортерський обов'язок" каже згадати. Віце-президент незалежної держави Ліберії з чорної Африки був в Ню Йорку на лікарських оглядинах. Але коли прибув до столиці, в понеділок 24 червня, не міг — і напевно не хотів — поминути й рутини прийняття „високих гостей". Відвідав він Президента, був на прийнятті в його честь у віце-президента Ніксона, був на дипломатичному прийнятті в ліберійській амбасаді з участю яких 300 визначних осіб з кругів уряду та дипломатичного корпусу. Потім вирушив в подорож по країні, головно по її індустріяльних осередках, в приватному характері.

А столична публіка майже й не завважила його присутности...

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Шикаґо, Ілл.

День Українського Народного Союзу.

Заходом Дирекції Домів Українського Народного Союзу в Шикаґо як кожного, так і цього року підготовляється на день 14 липня в Городі св. Николая при Гіґтінс Ровд День Українського Народного Союзу. Правда, липень на нашому терені є досить гарячий, та помимо цього щороку велике число членів Союзу, місцевих і позамісцевих бере участь в нашому терені. Тішиться тим Союзова братія, а Союзові провідники горді тим, що їх праця має успіхи. Віримо в це, що і цьогорічна імпреза буде ще більше успішна. Во сьогодні громадянство оцінює працю, яку наочно бачить. Два великі доми, які є окрасою нашої української дільниці самі зі себе не повстали, а треба було вложити багато праці, щоб ці доми стали власністю Української Громади нашого міста. Підготовка до Союзового Дня в повному ході. Майже щодня сходяться чи то члени управ поодиноких Відділів, члени управи домів, щоб у детайлах обговорити всі справи, які потрібні, щоби задоволити гостей. Програма Дня дійсно велика і цікава.

Крім вибору королеви Дня УНС на біжучий рік, є виступи танцювальних груп, добірної оркестри п. Пришляка та смачний буфет під рарадом знаної працівниці УНС п. Штим.

Крім того, відбудуться відбиванкові змагання за чашу УНСоюзу.

Просимо все наше Громадянство до масової участи, а всі наші організації просимо здержатися від улаштування імпрез в цьому дні.

Пресовий реф. І. М.

Гемтремк, Міш.

З діяльности укр. кат. парафіяльної школи в Гемтремку.

Українська Школа при укр. кат. церкві в Гемтремку виказує чимраз кращий розвиток, який йде впарі з дальшою розбудовою парохії. Число учнів дійшло до 465, а з кожним роком фреквенція збільшається. Школу побудовано за часів тодішнього пароха, а тепер Преосвященного Кир Йосифа Шмондюка, а новий парох о. декан д-р Степан Кнапп обняв школу під свою особливу опіку. Провід школи лежить в руках сестри - управительки Саломеї, ЧСВВ, яка дбає з посвятою про добре навчання дітей та про дальший розвиток школи. Між численними імпрезами школи слід відмітити концерт в честь Тараса Шевченка, який відбувся 7 квітня ц. р. в просторій авдиторії школи. Шевченківське Свято зібрало численну публіку, яка з великим заціхавленням слідкувала за продукціями дітвори та за добірною програмою, яку з великою старанністю підготовили сестри і учительки. Шевченківське Свято мало велике виховне значення для учнів школи, а особливо для народжених в Америці дітей. Другою імпрезою, влаштованою з старанністю та з великим трудом був Концерт Української Пісні і Думи, получений з виставою прегарної оперети на 3 дії „В країні чарівних снів", Еллен Грей Кемпбелл. На програму концерту під управою сестри М. Амброзії і вчительки О. Михайлової зложилися пісні і деклямації в честь Матері Божої, в честь людської Матері, зі сценкою „Зайчикова пригода" та врешті в честь Матері України із закінченням піснею: „Боже, вислухай благання". Оперету „В Країні чарівних снів" виконали учні школи під управою сестер М. Татяни і Жан Марк з подивугідним підготуванням. Особливо гарно випали хорові пісні та танці, а багатство і краса костюмів очаровували публіку. Концерт і оперету повторено 5 червня ц. р. з нагоди візитації школи ВПреос. Кир Йосифом Шмондюком. Наша молодь вийшла з цих імпрез з піднесеним духом і напевно затримає вражения з них на довгі літа. За це належиться подяка о. деканові і парохові д-рові С. Кнаппові, управительці школи сестрі Саломеї, цілому учительському зборові та всім тим, які причинилися до великого успіху імпрез. О. М.

Загальні Збори Відділу УККА

31 травня 1957 р. відбулися Річні Загальні Збори Відділу УККА в Гемтремк. Зборами проводила президія з п. д-ром О. Марітчаком, як головою та п. інж. Я. Зубалем, як секретарем.

По відчитанні протоколу з попередніх Загальних Зборів покликано до звіту членів уступаючої управи. Звіт обмежено до пояснень та доповнень письмового звіту, який розіслано всім місцевим організаціям та платникам нац. датку на кілька днів до Загальних Зборів.

Широку дискусію розвинено над звітами уступаючої управи. Делеґати, що брали участь в дискусії, одноголосно висловили признання уступаючій управі за велику працю, пороблену протягом звітового року, і то на всіх можливих відтинках. Найкраще ілюструють це числа фінансового звіту, що виказують за загальний оборот в сумі $3,195.75. Велику частину цього займає Національний Даток ($1,403.00), дальше йдуть збірки на залишенців (ЗУАДК — $214.95, СХС — $262.50), фонд на допомогу дітям в Німеччині ($114.00), збірка на Амер. Музей Іміґрації ($385.50), Наукове Товариство ім. Шевченка в Сарсель, Франція ($375.00), збірка на інвалідів ($45.00), а дальше допомога українцям в Юґославії і багато інших.

При цьому приємно було почути від делеґатів про велику ощадність Відділу за звітовий рік, чого доказом є так мінімальні витрати на адміністраційні видатки, як $32.51 при так великому розмахові цілорічної праці.

Велику роботу пороблено також на зовнішньому відтинку, а то через безпосередній контакт з американськими конґресменами та сенаторами, як також і участю у всіх тих виступах та імпрезах, що пропаґують ім'я України та її визвольну ідею серед чужинців.

У внутрішній ділянці вдержувано найтісніший контакт з громадянством, влаштовуючи різні імпрези та піддержуючи всі загально - громадські акції.

Після цього Загальні Збори уділили абсолюторію уступаючій управі та приступили до вибору нової управи на слідуючий рік. Новообрану управу очолив п. інж. Іван Панчак, перевибраний вже втретє на цей так важливий пост нашої громади.

Загальні Збори мали дуже річевий та діловий характер, що завдячувати треба президії зборів, а особливо її голові, який зумів їх так майстерно перевести. В. Т.

Лос Анджелес, Каліф.

З Каліфорнійської хроніки.

Зміна назви української установи.

Від відкриття Каліфорнії 1533 р. аж до „золотої гарячки" на початку 1848 р. не було тут нічого замітного, а населення було 13,000 душ, (з того 7,000 іспанського). Відкрите тут золото 1848 р. притягало людей з цілого світу, і за два роки було тут вже 100,000 мешканців. Сто років пізніше, 1950 р., Каліфорнія мала вже дванадцять і пів мільйона мешканців, а тепер понад 14 міл. (з чого в метрополії Лос Анджелес, заснованій 1781 р., є понад 6 міл.).

Дуже цікавий є той факт, що з Сибіру переходили люди до Аляски, а звідти посувались і до Каліфорнії, між ними напевно були і українці, але через брак вітальности не осілювалися масово тут. Зближаються 92 роки, як сюди прибув перший знаний український іміґрант А. Гончаренко і він в березні 1868 р. почав видавати в Сан Франціско газету „Аляска Геральд", половину по англійськи, а половину по російськи, а частинно й по українськи під назвою „Свобода". Одначе до зорганізованого українського життя прийшло аж 1922 р., коли засновано організацію „Український Народний Дім", яка незабаром розпалася. Основано тоді другу під назвою „Просвіта ім. Т. Шевченка", яку за якийсь час перемінено на „Український Клюб", а загально називали її „Українська Хата". На 9 березня 1944 р. заінкорпоровано установу під назвою „Український соціяльний центр", виготовлено статут і відтоді той центр відомий, як „Українська Централя". В 1947 р. п. Новак почав організувати церковне життя, але воно з Українською Централею не пов'язане. Тепер замінено чартер і офіційна назва є „Юкрейніен Калчер Сентер", але загал держиться назви „Українська Централя".

Свято Героїв.

За ініціятивою місцевого Відділу б. Вояків - Українців та в спілці з Українською Централею в Лос Анджелес влаштовано на Зелені Свята свято Героїв.

На програму свята складалась мистецька частина і святочна доповідь. З рамени Відділу ОбВУА свято відкрив інж. Л. Романюк. Мішаний хор під орудою о. К. Вердара проспівав американський гимн та „Гимн Батьківщини", Лепкого і „Карпатські Січовики", (Славутича — муз. Китастого).

Старшина Української Армії і член ОбВУА д-р А. Вусик в доповіді згадав про Зелені Свята і походи на могили, як національно - політичні маніфестації на західніх землях України, а далі про 40-ві роковини відродження збройних сил України і в соборницьким дусі говорив про сл. п. С. Петлюру, Е. Коновальця і Т. Чупринку, згадуючи їх діла незабутні, обставини і добу, в якій відбувалися тогочасні події. Згадав також Карпатську Україну і її президента о. А. Волошина, який також згинув мученичою смертю.

Піяніст Вірослав Балей гарно виконав на фортепіяні „Органову прелюдію", Бах - Сільоті, „Штучні вогні", Дебюсі і „Танці" Вартока. Слідувала рецитація „Крізь плач" Лесі Українки, мґр. П. Балея. Наприкінці виступив мішаний хор Української Централі з піснею „Мій край — мій рай", Копка і співом національного гимну закінчено свято.

Дуже гарний портрет сл. п. С. Петлюри намалював артистграфік В. Баляс.

Панахида по жертвах голоду на Україні.

На Зелені Свята в св. Андріївській українській православній церкві по Службі Божій відправлено Панахиду по жертвах штучного голоду на Україні. Співав чоловічий церковний хор під орудою диригента Д. Якубенка. А. Вусик.

З НАШИХ БУДНІВ

ХТО СИДИТЬ НА КРЕМЛІ?..

В київській „Літературній Газеті" знайдете багато цінного матеріялу. Наприклад, в одному з номерів, на першій сторінці, великим шрифтом повідомлення, що в Москві, на Кремлі, нагороджено Микиту Хрущова орденом Леніна і другою медалею „Серпа і Молота" та й ще присвоєно йому звання героя соціялістичної праці.

Кожному, безумовно, цікаво буде знати, за що на багатирську грудь Микити Сергієвича навішано в один день стільки відзнаг..ень? Чи не вшкварив він, бува, якого соц. - реалістичного роману, або, може, написав поему про кукурудзу, чи переклав „Витязя в тигровій шкурі" Шота Руставелі?

Ба ні, пояснює „Літературна Газета", всі ці високі реґалії припали Микиті Сергійовичу . . . „за видатні заслуги в розробці і здійсненні заходів по освоєнні цілинних та перелогових земель".

Ну, тепер кожному ясно, за що Микита Сергієвич проскочив, можна сказати, в літературу. А щоб не було в цій матерії жадних сумнівів, „Літ. Газета" помістила, крім повідомлення, ще й фотознімок з урочистої церемонії на Кремлі. Сцена глибоко зворушлива: „президент" Совєтського Союзу, Клим Є. Ворошилов, в чорному сурдуті і в краватці, стискає руку вже удекорованому Микиті, який, розуміється, для тієї винятковоі оказії, не забув одягнути вишивану сорочку.

На дальшому пляні, за плечима вождя комуністичної партії СССР, маячить дебелезна, боксерська фігура землячка Кириченка.

Між іншим, згадане число „Літературної Газети" студіювали ми з сусідкою при бібліотечному столі, в читальні Слов'янського відділу Публічної Бібліотеки. Проти нас сидів собі „русскій чєлавєк", теж сталий бувалець читальні, студент Колумбійського університету за гроші пана Форда.

Сидів, анахтема, з-під ока обсервував нас і єхидно підсміхався.

— Чого ви так підсміхаєтесь? — не втерпіла, врешті, й спитала його півголосом темпераментна моя сусідка.

— Нууу, — процідив з іронією старший брат, — ви, українці, мусите почуватись дуже горді, що тепер у Кремлі засідають ваші земляки на найвищих постах, в партії та в уряді.

— Які земляки? — здивувались ми обоє.

— А, хіба, не бачите на фото?.. Малорос із Луганська, Клим Ворошило, єн Ворошилов, декорує другого малороса з Вороніжчини, Микиту Хрущова. А рядом з ними стоїть третій, Кириченко.

Признаюся щиро, в мене в тому моменті забракло „гнучкости мислі" і концепту, що йому відповісти. Та моя сусідка була бистріша й второпніша за мене?

— Гаразд, — відпалила, — хай покищо сидять там малороси, а ми, в короткому часі, замінимо їх справжніми українцями, такими, як . . .

— Такими, як хто? — допитувався старший брат.

— Тссс! Тут говорити заборонено! — пригадала нам пані - бібліотекарка, гнівно блиснувши склом окулярів.

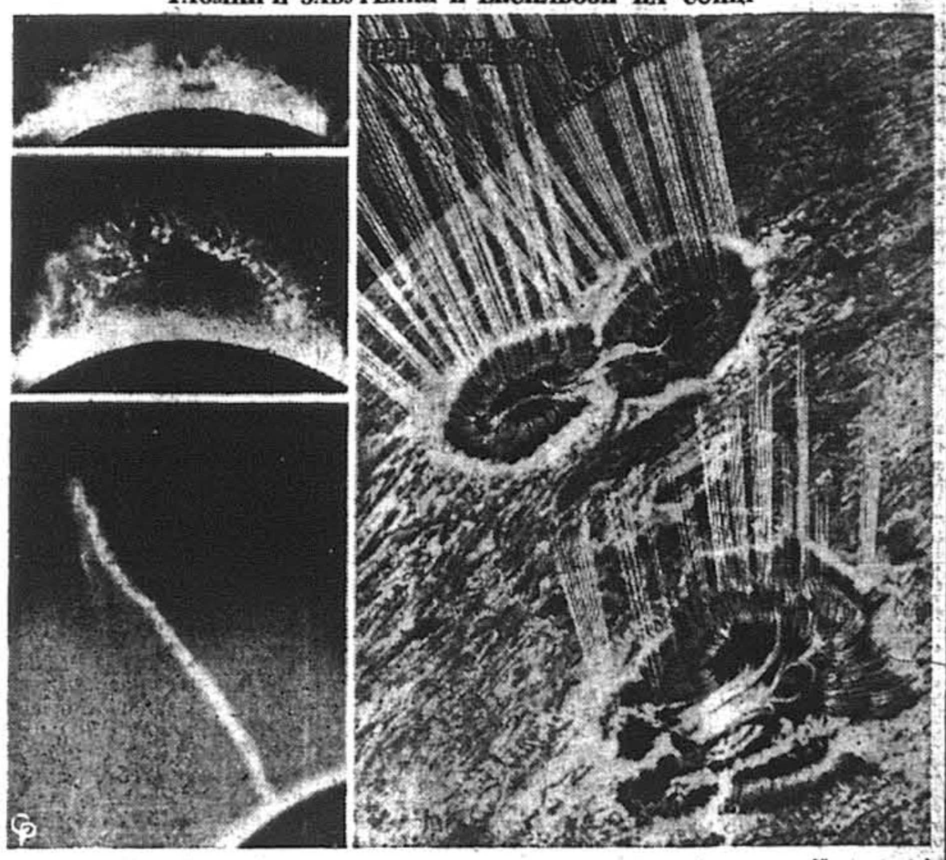
— Слава Богу, що нас перебила, — шепнула сусідка, бо я направду не знала б, котрого з наших лідерів поставити на місце Хрущова і Ворошилова . . .

Ікер.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ І „СВОБОДА" — ЦЕ ТВЕРДИНІ УКРАЇНЦІВ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ, ЯКІ МАЮТЬ ЗА СОБОЮ 60-ЛІТНЮ ІСТОРІЮ ПРОВІДНИЦТВА В ПОЛІТИЧНИХ, КУЛЬТУРНИХ ТА СОЦІЯЛЬНИХ ЗМАГАННЯХ НАШОЇ ІМІҐРАЦІЇ В АМЕРИЦІ.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ТАЄМНИЧІ ЗАБУРЕННЯ Й ЕКСПЛЬОЗІЇ НА СОНЦІ

На фотографіях ліворуч і на малюнку праворуч представлена серія експльозій на сонці, які на протязі останніх днів були спричинниками переривання коротко-хвилевих радіових передач і різних кліматичних змін. Ці експльозії будуть продовжуватися на протязі найближчих 18 місяців. Фотографії зроблені в Гарвардському і Колорадському університетах. (Угорі (на фотах ліворуч): два зриви полум'я і газів, внизу — експльозія 1,064.185 миль від сонця. На малюнку праворуч представлені графічно сонячні експльозії і вгорі маленьким ясним кружком зазначена величина землі у порівнянні до поверхні сонця.

Томас називає теперішній Конґрес одним із найгірших в історії ЗДА

Вашингтон. — Провідник американських соціялістів Норман Томас промовляв на телевізійній програмі „Америкен Бродкестінґ Компані" і заявив, що теперішній 85-ий Конґрес ЗДА є одним із найгірших в історії ЗДА. На думку Томаса теперішній Конґрес „зовсім занедбує свої обов'язки" і то в найважливіших справах. Нічого не зроблено досі для ухвалення законопроєкту про допомогу будові шкільних будинків, припинення інфляції доляра, зменшення федерального бюджету, охорони громадянських прав і для вирішення справи публічних електрівень. Все це дуже важливі справи, але Конґрес, мабуть, знову їх не вирішить на цьогорічній сесії, передбачає Томас.

● **В американському** військовому таборі Віттінґтон у Японії відбувся цивільний шлюб американського вояка Вільяма С. Джірарда, обвинуваченого в убивстві японської жінки, з 27-річною японською дівчиною Суеяма. Після підписання ними відповідних документів, привезених із Токіо американським віце-консулем, вінчання Джірарда з Суеямою зареєстровано в міському уряді міста Каґоґара.

● **В Парижі** відбувається слідство проти американського вояка Ді Вейн МекОскера, який застрелив альжирця в суперечці, що виникла внаслідок продажу американських сигарок. МекОскерові загрожує кара смерти на ґільйотині.

• РОЗШУКИ •

Софія Родзян пошукує кревних **ІВАНА САГАНА**, сина Михайла і Дарії і **МИХАЙЛА ВОЙТОВИЧА**, сина Василя і Розалії, з с. Коритники, пов. Перемишль. Маю для них листи від родичів. Хто знав би про них, або вони самі, прошу ласкаво писати на адресу:
Sofia ZOZULA
31 Norfolk St.
Roxbury 19, Mass.

Пошукую **СТЕФАНА КОВАЛЯ**, по-батькові Василевич, замешканий в селі Наґірці Малі, пов. Камінка Струмілова. Маю відомість від жінки і 17-річного сина. Хто знав би про нього, або він сам, прошу ласкаво голоситись на адресу:
Katherine POLEWCHAK
R. F. D. # 1 Auburn Rd.
Painesville, Ohio

Хто з Панів Дивізійників знав би щонебудь про долю
ВЛОДКА ГАНУЛЯКА
зі Львова
(мав бути під Бродами),
прошу ласкаво повідомити на адресу:
Lydia ANTYMOWYCZ
1518 Newport St.
Camden 4, N. J.
Українські газети, прошу про передрук.

СИНИШИН Стефан, син Луця, зі села Павлів, пов. Бережани, пошукує свою сестру **АННУ**, замужну **ЛОВНА**, давніше мешкала в Ню Йорку. Хто знав би дещо про неї, або вона сама, прошу писати на адресу:
I. ISKRA
2022 Tampa Ave.
Cleveland 9, Ohio

Коли Ви вважаєте себе політичним емігрантом — амбасадором України, та знаєте про великий вклад Українського Народного Союзу в змаганнях за права України та українців, Ви напевно свідомі обов'язку бути членом цієї організації.

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ ПЕЙРОЛ СЕЙВІНҐС